

A photograph of a weathered blue boat on a grassy shore. The boat has a dark blue hull with a reddish-brown upper section. The paint is peeling and chipped, revealing the wood underneath. The boat is positioned on a grassy bank, with its bow pointing towards the left. In the background, there are bare, dark trees with intricate branch structures against a pale, overcast sky. The water is visible in the distance, appearing calm and greyish-blue.

Per Palmkvist Knudsen

Læseprøve

øjeblikke i evigheden
erindringer

Fra fest-abe til officersmateriale på Kogtved Søfartsskole

Det er mørkt, det er koldt. Klokken er kun lige blevet seks. OM MORGENEN. Vi løber hver dag, som vi har skullet siden vi kom til Kogtved Søfartsskole. Hver morgen den samme tur, efter en kort opvarmning i i gymnastiksalen. Alt i alt ikke meget, men det er ti minutter efter vi forsovne er tumlet ud af vores senge. Vores korte hår er bestemt heller ikke almindeligt i samfundet denne januar morgen i 1977.

Det frostkolde perlegrus giver vores fødder en særlig lyd, mens vi kæmper os rundt om marken, hen ad landevejen, til højre af alleen, og tilbage til salen, og i bad. Derefter rengøring og til sidst morgenmad – med the. Endelig. Om søndagen fik vi kaffe om morgenen.

Hele dagen på Kogtved Søfartsskole var styret så stramt og regelmæssigt, at en autist ville føle sig som i himmelen.

--

En typisk dag på Kogtved Søfartsskole

5:55: Opvarmning starter i gymnastiksalen, efterfulgt af morgenløb

6:25: Bad og påklædning

6:40: Morgenmønstring og rengøring

7:30: Morgenmad

8:00: Formidags-undervisning i maritime fag og fx Judo

12:00 Frokost
13:00 Eftermiddagsundervisning i almene eller maritime fag.
16: 00 Eftermiddagsgymnastik
17:00 Lektielæsning
18:00 Aftensmad
19:00 Aftenundervisning (dans, sangundervisning, foredrag, bordskik, arbejdsmiljøfilm,....)
21:00 Aften-the med oplæsning af dagbogen, som blev skrevet og læst op af den elev, som var vagtchef den dag.
22:00 Så skal vi sove, undtagen dem, der er på nattevagt med rundering på området og bemanding i receptionen.

Der var en mening med galskaben. Det vender jeg tilbage til .

Jeg har altid interesseret mig for havet og for skibe. Så da jeg var ved at være færdig med min folkeskole, søgte jeg ind som styrmand hos det daværende store rederi og kæmpe koncern, J. Lauritzen.

J. Lauritzens udvikling frem til 1978

1884: Virksomheden grundlægges af den 24 årige Ditlev Lauritzen
1888: Første dampskib købes
1905: Den første kølelast, citroner fra Spanien til England, finder sted.
1931: Den første skib fyldt med bananer sejles fra vestafrika til Frankrig
1937: Ålborg Skibsværft opkøbes
1938: Maskinfabrikken Atlas opkøbe, leverede bla køleløsninger til skibene.
1951: Tankskibe bliver en del af koncernen
1951: Lilla Dan bygges som skoleskib, knyttet til Kogtved Søfartsskole
1952: Det første polarskib, Kista Dan, leveres af Ålborg Skibsværft
1955: Først Kista Dan og siden alle rederiets skibe males i den

karakteristiske røde farve

1964: DFDS bliver opkøbt, inklusiv skibsværfterne i Helsingør, Aarhus og Frederikshavn. Rederiet DFDS forbliver en selvstændig enhed.

1968: Det først af en pulje på seks skibe, "Italian Reefer", leveres af Ålborg Værft til J. Lauritzen. Disse er de største og hurtigste køleskibe bygget.

1969: Nippon Reefer, den anden i serien, leveres.

1973: Første Bulk Carrier, Silja Dan, købes

1975: Første boreskib, Danwood Ice, købes

Hertil kom opkøb af en række mindre virksomheder som Viking redningsflåder og Esbjerg Tovværksfabrik. J. Lauritzen var blevet en koncern, der ejede hele skibs-værdikæden frem til og med uddannelse af officerer, på Kogtved Søfartsskole. I 1978 døde Knud Lauritzen uventet og pludseligt og koncernen faldt fra hinanden. Med store tab til følge.

Kilder:

J. Lauritzens hjemmeside d. 30. august 2024.

[Den Store Danske, d 30. august 2024,](#)

"Sømand af Kogtved" Bjarne Bekkers forlag 2015,

[„Sådan sluttede den gyldne epoke for Lauritzens køleskibe,,](#)

Fagbladet „Søfart“, 16, Juni 2019, hentet d. 12/9-2024.

[„J. Lauritzen Reefer – fra frugtskibe til bananjagere,,](#)

Fagbladet „Søfart“, 9, Juni 2019, hentet d. 12/9-2024.

[Knud Lauritzen](#) fik ideen om en søfartsskole på land i 1940, fordi rederiet mistede kontakten på 30 af dets skibe under 2. verdenskrig. I 1944 købte han frøgrosserer Olsens store villa i Kogtved, tre kilometer vest for Svendborg. Liggende smukt direkte ned til Svendborgsund. Her skabte han og hans medarbejdere Kogtved Søfartsskole, som varetog grunduddannelsen for officerer i handelsflåden i J. Lauritzen, DFDS, Torm, Mærsk og mange andre helt frem til 2009.

Jeg blev indkaldt til en test, som foregik på Kogtved Søfartsskole i Svendborg. Det var en blanding af fysiske tests, skriftlige tests og samtaler med en psykolog. Om aftenen tog vi ind til Svendborg for at få en øl eller fire. Det hjalp lidt på søvnen, da vi skulle sove to og to i de gamle senge på missionshotellet Stella Maris, som lå lige ved siden af søfartsskolen.

Efter nogen ventetid fik jeg svaret: Jeg var optaget og kunne fortsætte bagefter som styrmandsaspirant i rederiet J. Lauritzen. Jeg var lykkelig, for det var det mest spændende af dem alle: De havde polarskibe, som sejlede til Grønland og Sydpolen, Køkeskibe, som sejlede verden rundt, og containerskib, boreskib, bulk carrier hvis man havde lyst til det. Og hvis man blev træt af at sejle, så kunne man jo nok få et andet job i den kæmpe koncern? Tænkte jeg.

Fire uger før jeg skulle starte, d 13. januar 1977, fik jeg en liste over ting, jeg skulle have med. Mn mor rynkede panden, for det var ret bekosteligt. Men købt blev det, lige fra lange underbukser til uniform, som skulle købes lokalt i Svendborg. Uniformen alene kostede 1.800 k, viste min mors efterfølgende regnskab.

Mit regnskab over sendte penge se søledes ud:			
Per medbragt check på	600	kr	
24/1, sendt check til boger etc	300	"	
21/1, " "	100	"	
1/2 " "	750	"	
1/3 " "	750	"	
1/4 " "	150	"	
1/5 " "	158	"	
			2800
- Uniform			1800 "
			1000 "
22 uger à 30 kr.	660		
rest	340		

Regnskab for opholdet på Kogtved

Det andet, der stod i brevet fra søfartsskolen, var at jeg skulle møde korthåret, og at man skulle kunne synge bestemt sang uden ad. INGEN af disse ting var almindelige. Nå men jeg slugte kamelerne, blev klippet og lærte flag-sangen.

Som tiden gik, blev jeg langsomt rigtig glad for at være der. Så glad at jeg helt glemte at fortælle min familie, hvordan jeg havde det. Eller i det hele taget kontakte dem. Husk at det var før mobiltelefoner, mail og internet. Så min familie må have følt, at jeg simpelthen forsvandt i mere end en måned.

Knud Lauritsen viste her sit personlige engagement, fordi han sendte et foto af mig, han selv havde taget, til min moder, så hun kunne se, at jeg var kommet frem.

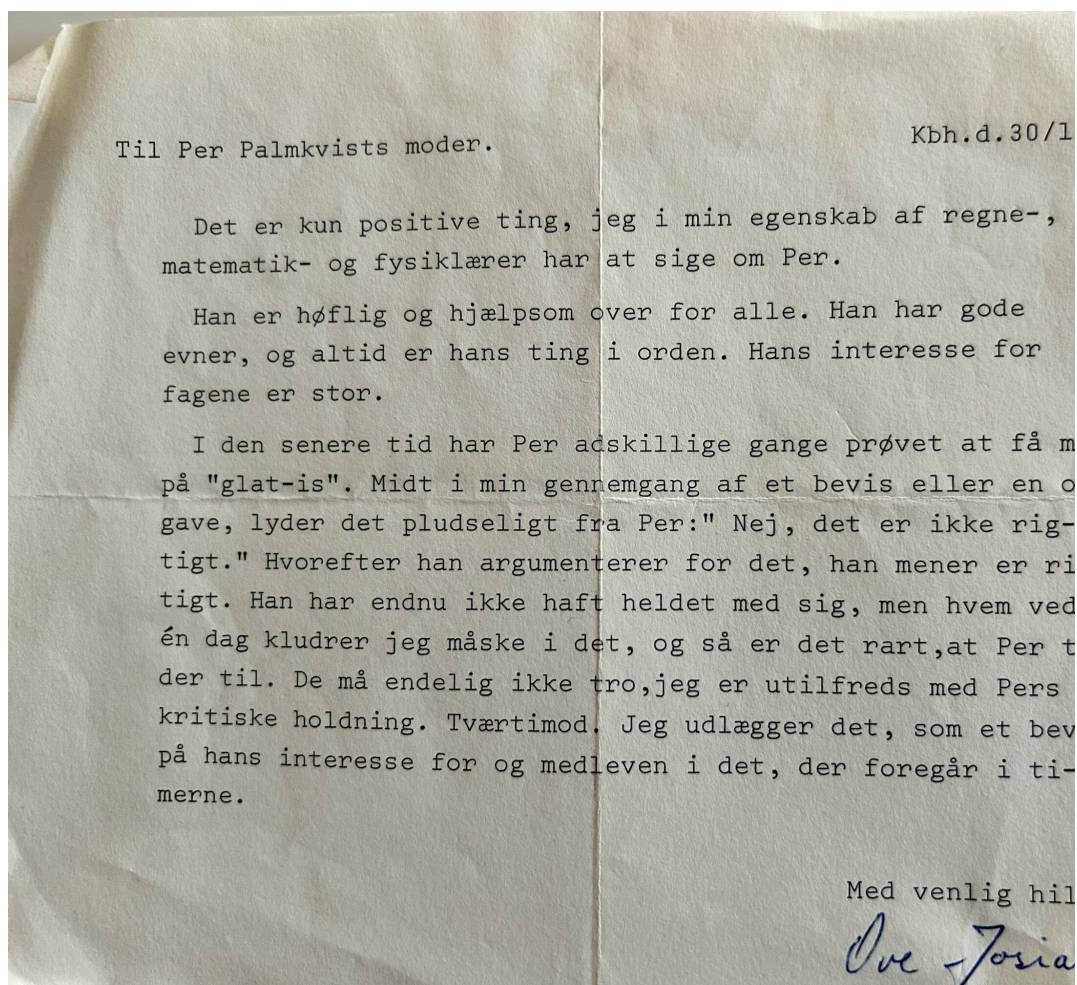
Husk vi taler om en mand, der havde i tusindvis af ansatte!

Min familie sendte mig et kort, som gjorde mig opmærksom på det. . Derefter ringede jeg hver søndag til mor fra en telefonboks, efter vi havde spist morgenmad.

Ikke autoritetstro

Jeg har aldrig været særligt autoritetstro, hvis autoriteterne ikke havde en karisma eller en eller en faglighed, som gjorde dem fortjent til det. Eksempelvis var jeg meget glad for min matematiklærer i folkeskolen. Han skrev til min moder i 1974, da jeg gik i ottende klasse:

I den senere tid har Per adskillige gange prøvet at få mig på "glat-is". Midt i min gennemgang af et bevis eller en opgave, lyder det pludselig fra Per: "Nej, det er ikke rigtigt." Hvorefter han argumenterer for det, han mener er rigtigt.

Folkeskole udtalelse 1974

Denne kritiske holdning til autoriteter, har jeg nok haft hele mit liv. Og den blev i høj grad fremmet i mit barndomshjem. Den gjorde, at jeg havde det svært under min værnepligt.

Men her på Kogtved Søfartsskole fik den mig til at elske hele miljøet og ikke mindst forstanderen Eigil Larsen og underviserne Bent Møller, Gunnar Jespersen, Knud Mortensen, Søren H. Hansen, Jens Aage Schulz, Selmar Jensen, Mogens Bryghler samt H.H Jørgensen.

For de var alle dygtige og erfarne søfolk, som jævnligt blev sendt ud i det "virkelige liv" som besætningsmedlemmer på J. Lauritsens skibe, så de kunne holde deres viden ajour.

På den måde sikrede Knud Lauritzen sig, at hans kommende officerer lærte det rigtige og fik de nødvendige viden, kompetencer og holdninger.

Selv den meget stramme styring havde jeg ingen problemer med.

Vi havde eksempelvis kun fri fem timer lørdag, og fire timer om søndagen.

Men INDEN man kunne komme afsted, skulle man ro en lille jolle ud til bøjen midt i Svendborgsund. Og derefter vrikke den hjem. Man vrikker en jolle vha. kun én åre, som man sætter på et særligt beslag agter. Nyttigt hvis man mister en åre. Men ikke let.

Den bøje vi skulle uden om for at få landlov

Det var en krævende øvelse i det strømfyldte Svendborgsund. I begyndelsen var der endda is i jollerne, når man skulle starte. Men årsagen til denne mandomsprøve var en drukneulykke på et af skibene, der fik Knud Lauritzen til at indføre denne praksis.

Det var et andet krav inden man kunne cykle afsted: Man skulle komme hjem til tiden. For hvert minut man kom for sent hjem, røg der en time af de kommende landlove.

Så skulle man beholde arbejdstøjet på, og eksempelvis bone gulve i stedet for at cykle ind til Svendborg.

Den samme konsekvens fik man, hvis man kom for sent til timerne.

To elever kom for sent til undervisning. Det koster timer af den korte landlov.

Dette accepterede jeg fuldt ud. For der var – igen – en god grund: Hvis du ikke kommer tilbage til skibet i tide, så kan det blive nødvendigt at sejle uden dig. Det er en dyr og dum situation, både for dig, resten af besætningen og for rederiet. Denne forklaring fik vi løbende. Og lærte at komme til tiden.

Selv mange år efter, har jeg stadigvæk meget svært ved ikke at være præcis. Så det var helt sikkert en god ide. Selvom det var surt at skulle

gå "blue gard", når alle de andre var inde og kurtisere de søde piger fra Fyn. Som syntes godt om de atletiske og velopdragne ungersvende i den karakteristiske khaki-uniform.

På den måde var pædagogikken hele tiden: Forklar hvordan og hvorfor. Sørg for konsekvent gulerod – og pisk.

Selvom vi blev holdt til ilden, havde vi overskud til andre. Som eksempelvis at stå endnu tidligere op for at synge min værelseskammerat Jordan op på hans fødselsdag.

Min værelseskammerat, Jordan, vækkes med en fødselsdagssang

Eller lave sjov med den vagthavende om morgenen fastelavns morgen ved at komme fjollet klædt til morgenløbet. Han fortrak ikke en mine, men sendte os ud og løbe morgenløb i vores upraktiske klæder.

Vi prøver at tage gas på lærerne fastelavnsmorgen

I det hele taget var vi på ingen måde kuede, eller udmarvede. På trods af vores stramme program

Vi skal se sikkerhedsfilm søndag aften (Foto: Mikeal Hoffmann)

Husorkesteret spiller op (Foto: Mikael Hoffmann)

Kogtved Søfartsskole skabte en helt ny og bedre udgave af mig, som var grundlaget for den karriere, jeg senere skulle opleve.

Afgangsfoto forårsholdet 1977. Jeg sidder på gulvet nr 2 fra venstre.

Hvordan blev dette kapitel til?

For at skærpe min hukommelse, startede jeg med at læse mine breve og set mine fotos fra dengang, og hvad jeg ellers kunne finde af skriftligt materiale. Jeg talte med enkelte personer, der også havde gået der. Derefter skrev jeg kapitlet, og sendte det til høring i Facebook-gruppen for tidligere elever på Kogtved Søfartsskole (som den gang havde 973 medlemmer).

De mange tilbagemeldinger var nåde bekræftende og præcise. Herefter var kapitlet til offentlig høring på perpalmkvist.dk.

Også her var kommentarerne positive:

Tak for dit fantastiske tilbageblik. Der er en årsag til J. Lauritzen og ikke mindst Kogtved er i mine tanker næsten dagligt. Vi var vel ca 700 gamle elever sidst vi mødtes på Kogtved. Det fortæller noget om indholdet og minderene fra de 5 måneder på Kogtved.

Fra Per Agergaard Olsen

Kære Palmkvist

Fantastisk at læse din beretning det gjorde mig meget glad

Fra: Ejgil Larsen, tidligere forstander på Kogtved

Samtale fremmer forståelsen

Egentlig skulle jeg være startet mandag d. 1. maj 1989 på mit nye arbejde hos komsulentfirmaet Fischer & Lorenz. Men i min første arbejdsuge skulle jeg deltage i et strategiseminar, som fandt sted på Rhodos. Derfor tog Vivi, Emil og jeg afsted med charterflyet allerede lørdagen inden. Sammen med alle mine kommende kollegaer, deres fæller og mange af deres børn. Virksomheden hed Fischer & Lorenz opkaldt efter de to stiftere og hovedejere, Erik Lorenz Petersen og Allan Fischer-Madsen.

Erik og Allan var så forskellige som nat og dag. Erik var den udadvendt, charmerende kommunikator, mens Allan var mere stille, analyserende og taktisk tænkende. Men netop derfor var de et godt makkerpar, som endda delte kontor.

En nørd der forstår nørder

Jeg var den første ansatte i et af de fire nye datterselskaber, som skulle opdyrke nye rådgivningsområder. Indtil da havde Fischer & Lorenz mest beskæftiget sig med telefoni og netværk. Et område, som dengang var meget kompliceret, og krævede rådgivning fra højt specialiserede ingeniører.

Men nu skulle virksomhedens marked udvides med alle de systemer, som benyttede de mange nye kommunikationsmuligheder. Derfor blev de fire underafdelinger startet dengang. Niels Korsholm

Petersen var ansvarlig for det ene, som havde det kryptiske navn COMINCO.

Jeg havde sendt en håndskreven ansøgning. Det havde Niels Korsholm Petersen ikke set før. Da jeg startede, havde jeg ikke den store forstand på mine kommende faglige områder. Mit speciale på dette tidspunkt var jo decentrale systemer og kunstig intelligens.

Men Niels Korsholm og jeg var overbeviste om, at det skulle jeg nok få lært, hvad jeg også gjorde.

Rhodos formede venskaber

Om dagen sad vi i nogle kolde kælderlokaler, og kiggede op på poolkanten, hvor vi kunne se vores familiers solbeskinnede ben og høre deres glade plasken i vandet. Men forretningsstrategierne skulle forberedes, præsenteres og revideres. Og det blev de da. Men nogle genistreger var det næppe. Som jeg husker det, blev ingen af de optimistiske mål nået.

Til gengæld skabte turen en masse sociale relationer, som gjorde, at de mange eksperter blev længe i virksomheden, og ofte kom tilbage igen. Også dengang manglede der digitale eksperter, så det var et klogt træk. Selvom ingen rigtigt forstod, hvad det var Niels og jeg skulle tage hånd om. Navnet COMINCO var heller ikke selvforklarende ...

Det er svært at kommunikere

Forestil dig, at du skal kommunikere med nogen, du ikke kan se, og aldrig har kommunikeret med før. Først skal I aftale gennem hvilken kanal I skal tale sammen: Telefon, mail, breve, døvesprog, Så skal I vide, hvordan man finder hinanden i denne kanal. Og til sidst skal I finde en pålidelig mekanisme, så I bedst kan finde en anden vej, hvis en kanal pludselig bliver afbrudt.

Det lyder indviklet, ikke? Men du er ikke færdig endnu!

Du skal også finde ud af, hvilke lyde, der er i alfabetet, hvordan man sammensætter det til ord, hvilken betydning disse har, og hvordan de sammensættes til eksempelvis en besked om, at jeg gerne vil købe en container grønne bananer, som skal fragtes til Brugsen i Nykøbing Falster (ikke Nykøbing Sjælland!). Og som skal leveres d. 20. april 2025 klokken 12:00. Ikke før. Ikke senere. Og jeg skal have 30% rabat.

Alt sammen skal ske på en sikker og kosteffektiv måde.

Nu blev det noget mere indviklet, ikke?

Heldigvis var der udviklet standarder og teknikker, som gjorde den slags kommunikation meget lettere. Det var en del af opgøret med IBMs monopol, som jeg skrev om i det forrige afsnit.

Fischer & Lorenz havde fået godt fat i kunder der efterspurgte viden om den første del (netværk og telefoni). Nu ventede metoder og standarder til at etablere den egentlige kommunikation. Det kom, men på måder, ingen havde forudset. Mere om det senere.

Meget var nyt

Alle i Fischer & Lorenz var glade for biler. Så det blev forventet, man kunne køre bil. Det kunne jeg ikke, men jeg fik et kørekort, inden jeg startede, lige inden jeg blev 30. Vivi og jeg anskaffede en knaldrød Citroën AX, som lige kunne rumme barnestol, bagage, barnevogn, og hvad der ellers var behov for. Men det var under alle omstændigheder meget mere bekvemt end bus og tog, som vi indtil da havde klaret os med.

Den største ændring var nok, at vi nu skulle til at være en familie, med alt hvad det indebærer.

Jeg skulle lære farrollen. Men med så elskelige børn som Emil og senere Nathalie, var det ikke svært.

Vivi var blevet rask igen – heldigvis. Hun holdt barsel fra august 1987 til august 1988, hvor hun startede på seminariet igen. Denne gang på N. Zahles Seminarium ved Nørreport Station.

Hun blev færdig i sommeren 1990. Knap et år efter, jeg var startet i Fischer & Lorenz. Men der var ingen stillinger at få! Eksempelvis var hun ansøger nr 385 til et barselsvikariat på Bernadotte-skolen. Vi var

endda villige til at flytte til Sydsjælland, så hun kunne pendle til Lolland, og jeg kunne pendle til Vangede Bygade. Dette transporthelvede blev heldigvis ikke til noget.

For ikke at gro helt fast i sofaen tog Vivi et job som madmor i en vuggestue i Jonstrup. Ikke just det, hun havde uddannet sig til. Men heldigvis kunne vores lille bil fragte os til Marielyst

Det var også i den tid, at homoseksuelle fik mulighed for at gifte sig. Eller indgå registreret partnerskab, som det hed.

Min bror Ole blev som en af de første gift på denne måde med sin første mand, Magnus.

Det var også nyt for mig at være i en så lille virksomhed, med endnu mindre vidensdeling ved nye projekter.

Dødens forgård

Fischer & Lorenz boede dengang i beskedne lokaler i Vangede Bygade i Vangede Bygade oven på det lokale supermarked. De nye afdelinger

lå endda i en "blindtarm" på den anden side af gangen. I fuld eftermiddagssol, så man kunne vælge mellem at høre på de lokale fuldebøtter foran supermarkedet eller lukke vinduerne og finde sig i varmen i de stegende kontorer. Hvis man da ikke arbejdede hjemme om eftermiddagen.

Ikke overraskende var der næsten altid tomt i vores ødemark, for der var intet mine nye kollegaer skulle over til saunaen for. Jeg selv havde kun anledning til at komme over til "hovedkvarteret" for at hente print eller spise frokost. Så det var så som så med vidensdelingen begge veje.

De fire datterselskaber levede da heller ikke længe. Det var også kun Niels Korsholm, undertegnede og Thomas Skousen, der overlevede isolationen i den varme blindtarm.

På den hårde måde fik vi alle lært, at selv en lille geografisk barriere kan skabe dybe kløfter. Men heldigvis fik jeg opgaver, så jeg kunne komme ud til kunderne.

Standarder var svære

Et af de første projekter, jeg arbejdede med, var hos DSB. De skulle have tre it-systemer fra tre forskellige leverandører (Nixdorf, Digital og Unisys) til at kommunikere med hinanden. Eller rettere: At kunne flytte filer mellem de tre miljøer. Det er en meget enkel øvelse i dag, men var det bestemt ikke dengang. Det var så indviklet, at man kunne skrive en fire-sider lang artikel om det.

De tekniske standarder, der blev anvendt, var først lige blevet færdige, og derfor var der mange ting, som skulle aftales og prøves. Problemet var bare, at den internationale standardiseringsorganisation ville have penge for de dokumenter, der beskrev protokollen.

Derfor havde ingen leverandører produkterne klar, når standarderne endelig udkom efter årelange møder i standardiseringsgrupper. Det kunne blive en vaskeægte dødssejler. Lagde du mærke til, at to af de tre – dengang vigtige – leverandører hos DSB slet ikke findes mere?

Internationale ambitioner

Det var ikke kun funktionelt, at Fischer & Lorenz skulle vokse. Det var også geografisk. Derfor var der åbnet et kontor i London. Det lykkedes også Allan Fischer-Madsen at sælge bistand til luftfartsbookingsystemet Amadeus, som havde udviklingsafdeling i Nice. I første omgang drog ungkarlen Keld Bisgaard derned, men snart blev jeg også knyttet til projektet.

Vivi følte ikke, at hun havde noget i vuggestuen i Jonstrup, hun ikke kunne undvære. Så da jeg blev spurgt om vi ikke (også) ville bosætte os i Frankrig, var vi ikke længe om at sige JA TAK! En kold februar morgen pakkede Vivi og jeg derfor bilen. Det vi ikke kunne have med, lagde vi i en kælder. Lejligheden blev fremlejet og så kørte vi ellers sydpå. Til en af de bedste oplevelser, vi har haft..

Hvordan er denne artikel blevet til?

Denne artikel er primært skrevet ud fra skriftlige kilder og min hukommelse. Bagefter blev den reviewet af min “læsegruppe”, der

består af vidende personer, der også arbejdede med digitalisering i dette tidsrum.